

Odalépett egész közel a peron széléhez, de ügyelt rá, hogy ne lépjen rá a biztonsági sávra, mert nem szeretne volna, ha a hangszóróból az a jól ismert, örökké egyforma, kiegyensúlyozottságot sugalló hang most őmíatta szólalna meg, hogy rendre intse. Fejét a metróalagút felé fordította, abba az irányba, ahonnan a szerelvényt várta. Sötétség tömte be az alagút száját.

Molnár Dávid 73

MEGÁLLÓ

Hamarosan meghallotta a jármű zúgását, de még nem látta előtűnni az alagút falán a fényt, amelyet aztán, ahogy a metró a kanyaron túljut, a két fénykör, mint egy állat két szeme, szokott követni. A zúgás egyre hangosodott, de fényt továbbra sem látott. Várt. Aztán az alagútból nem a metró bújott elő, hanem az a tömény sötétség, amelybe egész addig bámult, közeledett, kúszott előre a peron mellett. Bizonyára becsapják az érzékei, gondolta, s mert érzékcsalódását valami rosszullet előjelének vélte, jóval hátrébb lépett, nehogy még a végén a sínek közé szédüljön.

A peronon most már hátrébb állva, két fehér, pléhlemezekbe burkolt tömzsi oszlop közt, a síneken túl, a szürke falon egy plakátra pillantott. Talán mégsem lesz rosszul. Emberek voltak a plakáton, akik széttárt karokkal, viszorogva – mert mosolyukat nehezére esett mosolynak látni – a levegőben rekedtek fölhúzott lábakkal és kitért karokkal, mintegy megfeszítve. Le kéne venni őket a levegőből, amiképp egy kabátot emelünk le a fogasról, leültetni a földre, s a karjaink közt nyugtatni őket, várni, hogy arcukról föloldódjon a kényszermosoly, és a fülükbe súgni: ne félj, vége van. Miután ez végigfutott az agyán, biztos volt benne, hogy szerencsére nincs semmi baja, nem lesz rosszul. A következő pillanatban a plakát és a szürke fal viszont egyszer csak eltűnt előle, sötétség nyomakodott be eléjük, és nem sokkal utána pont olyan hangot hallott, mint amikor kinyílnak a metrókocsik ajtajai.

Nem értette a dolgot. Körbenézett. Látni akarta, hogy a többiek miképp reagálnak erre a különös jelenségre, de azok csak, mintha ez lenne a legtermészetesebb, elindultak a sötétség irányába. Látta, azt is, amint páran kilépnek belőle, és már sietnek is a mozgólépcsőkhöz, de bennük sem és a sietségükben sem volt semmi szokatlan, akárha minden egyes nap kilépegetnének egy-egy ilyen lebegő, tömény feketeségből, s mennének tovább a dolgukat intézni; akik meg eddig a peronon álltak, beléptek, és eltűntek benne. Nem tudta, honnan – talán, mert máskor is ott szokott lenni, talán, mert az előbbi hang alapján tudat alatt így kalkulált –, hiszen a két oszlop közt csak teljesen összefüggő feketeség látszott, ám tudta, hogy pont vele szemben van az a hely, ahol fölszállhat ő is, hogy egy nem látott ajtó épp ott kellett

kinyíljon. Elindult hát, átlépte a sötétség határát, és hallotta, hogy a lába épp úgy dobban odabent, akár egy közönséges metrószerelvény padlóján.

Beljebb ment, vagyis inkább beljebb furakodott, mivel nagyon sokan voltak már ott. A világon semmit nem látott, a peron felől sem hatolt
74 be semmi fény, pedig úgy gondolta, hogy azok a láthatatlan ajtók még mindig nyitva lehetnek. S valóban, egészen addig nyitva is kellett legyenek, mert most szólalt meg az ajtók záródására figyelmeztető, sípoló jelzés, utána meg hallotta, ahogy azok hirtelen be is csukódnak, ő pedig megtántorodott kissé, mert a szerelvény (nyilván egy szerelvény volt) elindult, kapaszkodót meg nem sikerült találnia, s most sem talált, bárhová nyúlt, csak más utasok karjába ütközött, különféle anyagú ruhákat érintve meg ujjával. Fölfelé is nyújtózkodott, de ott sem volt, amiben megkapaszkodjon.

Hallotta, ahogy a jármű suhan vele és a többiekkel, közben úgy érezte, hogy még az eddiginél is jóval szorosabban veszik őt körül. Próbált úgy helyezkedni, hogy jusson neki valamekkora tér, de mindig csak rontott a helyzetén. Kezdtett megijedni, mert már úgy tűnt neki, mintha nem véletlenül préselődnie rá ennyire, hanem szándékosan, összeesküdve ellene, fognák közre egyre szorosabban. Lassan már olyan erősen hozzápasszírozódtak, hogy képtelen volt a karjait megmozdítani, azok az oldalának nyomódtak. Valaki a hasába fúrta a könyökét. Mintha az egész bensőjét, akárcsak egy tubusból, ki akarnák nyomni belőle a körülötte állók, akiknek a vaksötétben lehelete az arcába és a nyakába csapódott. Izzadt, csurgott róla a víz, és maga is szinte lihegve vette a levegőt, mivel úgy tűnt, versenyt kell lélegezzen az utastársaival, akik az ő feje körül szívják el az oxigént. Akik épp őelőtte álltak, mind az oldalukkal nyomakodtak neki, de mindkét oldalról és hátulról is folyton érezte, ahogy a többiek lehelete rácsapódik. Próbált mozogni, némi helyet kiszorítani magának, de képtelen volt rá.

Hirtelen megszólalt a hangszóró olyan erővel, olyannyira üvöltve, egy robbanás hosszú dőrejéhez hasonlóan, hogy nem lehetett érteni belőle egy mukkot sem. Az erős hangra rögtön a füleihez kapott volna, de kezei a többi utas teste által lefogva, mozdulatlanok maradtak. Fájt a füle. Aztán mocorgás támadt körülötte. Teste mintha hatalmas kövek közt őrlődött volna. Szerencsére hamar abbamaradt ez a mozgolódás, a helyzete viszont szemernyit sem javult, ugyanolyan erősen szorították. Mások kerültek elé, máshonnan álltak bele társainak tagjai. Vállait, mintha a nyakába akarták volna tolni, bordáit keresztben átsuvasztani egymáson. Valaki csípője szorosan a fenekének nyomódott, közvetlen a gerince mellett talán ugyanennek az illetőnek a könyöke szúrt a hátába. A karjaiban olyan erősen érezte saját pulzusa lüktetését, mintha mindjárt föltrepednének összepréselt erei.

Újra üvöltött egyet a hangszóró. Szorongott. Tudta, hogy ez a fájdalmas hang bármikor megisméltődhet, s ő nem tehet ellene semmit. Csuromvíz volt.

Biztosra vette, hogy ebben a csapdában, a sötétben utazók tömegében, őt egyszerűen meg akarják fojtani, ahogy egy kígyó fojtja meg az áldozatát, ő meg nem tehet semmit, végig így fog majd állni közben, amíg megfullad, mint a cövek, mert ő ide van szorítva, hiába feszíti meg most is örületes erővel mindenét, hogy már fáj a karja, a nyaka, a válla, akárcsak ha szét akarnának szakadni, meg fog halni, és itt fog majd állni utána is, ki tudja meddig. Dördült a hangszóró. Megint. Már annyira kétségbeesett, hogy torkaszakadtából próbált fölkiáltani, de üvöltés helyett csak valami erőtlen nyüszítés jött ki a torkán. Ettől még inkább pánikba esett. Újból üvöltöni próbált, de megint csak nyüszögni bírt. Csapkodni szeretett volna, de nem tudott, csak erőlködni kínlódvá és mozdulatlanul. Így állt és nyüszögött jó ideig, amíg valahára kiszakadt belőle egy valódi, egy rendes üvöltés, és ugyanebben a pillanatban egy rántással sikerült mindkét karját megmozdítania.

Tolni kezdte az előtte álló utasokat, de ez hirtelen okafogyottá is vált, igyekeztek előle már maguk is, a neki háttal állók meg őt taszították úgy, hogy épp csak el nem botlott, ment előre kényszerűen és akadálytalanul, aztán mintha zuhanna egy rettenetesen hosszú zuhanással, és nem lefelé, hanem megmagyarázhatatlanul, mintha irány nélkül zuhanna, majd egyszer csak a peronon landolt, épphogy nem vágódott hanyatt. Fény vette körül, amely egy pillanatra fájdalmasan hasított a szemébe. Emberek jöttek mögüle mérgeződve, dühösen szisszenve, aztán szemből kerülgették idegesen és sértődötten. Végre összeszedte magát, és elindult, majd rögtön hátra is pillantott – mi is történhetett vele az imént? –, ajtók csapódtak, és egy közönséges metrószerelvény siklott el mögötte; ablakaiból látszott, hogy még a világítás is tökéletesen működik odabent.

Elindult a mozgólépcsők felé. Nem értette, mi történt vele az út alatt, mi volt az a lehetetlenül nagy sötétség. Ilyen elevenen, ennyire valóságosnak tetszőn, na meg pláne ilyen nyomasztó dolgokról, álmodni azért mégsem szokott. Körbenézett. Jó-jó, végül is, ide akart jönni, valahogy mégiscsak ott szállt le, ahol kellett. Föllépett hát a mozgólépcsőre. Fázott. Meg volt izzadva, a ventilátorok meg persze most is pörögtek fölötte vaskos odúikban, hogy járassák a hideg huzatot. Mindenesetre nem bánta, hogy vége lett ennek a fura utazásnak.

Fölért a mozgólépcsőn, de hirtelen nem tudta eldönteni, merre tovább, hol is kéne fölmenjen az aluljáróból. Töprengett, próbálta elképzelni a fönti utcákat, és abból kitalálni az irányt. Majd találmra választott egyet a kijáratok közül. Ha nem pont ott köt ki, ahol kellett volna, szétnéz odafönt, úgy már el fog igazodni, vagy talán majd a felszínen is lesz valami zebra vagy ilyesmi, amelyen a jó irányba érhet, akkor lépcsőznie sem kell újból. A tőle bal kézre lévő lépcsőn sietett föl, az volt a legközelebb hozzá.

Fölérve rögtön meg is torpant. Itt túlfolyhatott valami csatorna, gondolta. Rögtön a legfölső lépcsőfoktól szennylé borította a földet. Távolabbra pillantott. Embereket látott, amint lépkednek ebben a matériában. Borzasztó bűdös volt. Mellette közben mások is fölértek, ők, a többiek viszont nem álltak meg odafönt. Volt, aki a vállával megtaszította őt, mások csak morogtak-mormogtak, miközben kikerülték. Úgy tűnt, nem is értik, miért alkalmatlankodik, minek állt meg az út közepén. Továbbmentek, bokáig a fekáliában gázolva és fölverve azt nadrágjuk szárára vagy szoknyájukra. Ahogy ott mentek az emberek ezen a téren, amelyből sem egy épület, sem egy fa, sem egy villanyoszlop nem emelkedett ki, volt, aki megcsúszott, ami nem lehetett nehéz, hiszen akik talpon maradtak azok is néha meg-megálltak, s karjaik széttárva, kínlódva egyensúlyoztak. Böven elég volt már neki ebből a látványból – na meg szagból. Gyorsan körbelesett. Tűzött a nap. Pillantásával kereste a többi kijáratot. Azok vajon tiszta helyen állnak? Nem látta egyiket sem. Akármerre nézett gusztustalan zaggal borított síkság terült el, s emberek járkáltak rajta, vagy próbáltak épp föltápáskodni. Visszasietett. Leért a lépcsőn, megint ott volt az aluljáróban, és keresni kezdte, hogy ha nem ez – mert nagyon nem ez volt –, akkor melyik lehet vajon a jó kijárat. S mi lehet egyáltalán a többi kijárat, hisz az előbb odafönt egyiket sem látta? Elindult az aluljáró közepe felé, hogy másikat válasszon.

Egy elegáns nő ment el épp mellette, arra, amerről ő visszajött. Magassarkú cipője hangosan kopogott az aluljáró kövezetén. Utánafordult.

– Bocsánat, nem arra kéne mennie.

– Ne haragudjon – felelte a nő –, tudom, merre megyek, higgye el nekem.

– Úgy értem, ott... azt hiszem... kifolyt valami.

– Bocsásson meg, sietek – zárta rövidre a nő, s már ott is hagyta.

Talán ennek a nőnek is éppolyan magától értetődő abban szennyben caplatni, mint azoknak, akiket az imént látott. Talán neki sincs ebben semmi különös. Ilyeneket gondolt, de azért gyorsan meg akarta találni a megfelelő kijáratot, mert ha mégsem így lenne, s ez a nő is megrökönyödve szembesül a helyzettel, utána meg itt találja őt, még szemrehányást tesz, amiért engedte továbbmenni. Egy távolabbi kijáratot választott. Ugyanaz a szörnyű szag és visszataszító látvány fogadta. Átment más kijáratokhoz. Ugyanaz volt a helyzet. Itt ő nem fog kimenni. Elmegy máshová. Egyébként is úgy rémlett neki, hogy üzletek is vannak az aluljáróban, itt pedig egy sem volt, csak fakóbarna kővel borított falak a lépcsők között, beljebb meg fekete kővel fedett tartóoszlopok. Talán ez nem is az a megálló...

Visszament a mozgólépcsőhöz. Na, ez pont följön, akkor majd a másik, gondolta. Az is fölfelé jött. A három mozgólépcső közül egy sem ment lefelé. Többször is átment előttük, hogy meggyőződjön róla, tényleg mind csak

fölfelé jönnek. Így volt. Egyéb lejáratot, liftet, akármit nem látott. Ellenőrök sem álltak ott, akiktől kérdezni tudott volna. Félreállt, mert közben egy nagyobb adag ember érkezett. Szorongva, idegesen állt egy darabig. Aztán megkérdezett néhányat a följövőők közül, hogyan tudna lejutni a metróhoz. Azok, amíg mellettük sietett – mert nem álltak meg, miközben 77 ezt a rövid kérdést intézte hozzájuk, nem is pillantottak rá, csak mentek – mindössze annyit válaszoltak, hogy ők nem tudják. A tizenötödik-huszedik ilyen után belefáradt a kérdésbe.

Visszament, megállt a mozgólépcsők mellett, és ott állt egy darabig a bosszúságtól kimerülten. Amikor épp nem jöttek föl sokan, eldöntötte, hogy márpedig le fog menni. Lelépett a szembejövő mozgólépcsőre. Csupán pár lépést sikerült tennie, aztán háttal fölerve épphogy hanyatt nem esett. Akkor futni fog. Megint elindult a mozgólépcsőn, villámgyorsan szedve lábait, lépett az alatta elfutó fokokra, de mintha azok fölvették volna vele a tempót, hiába igyekezett, a mozgólépcső megint visszatért vele. Újfent nekiiramodott, csak a futásra figyelt, mintha sprintversenyen volna, úgy érezte rohanása szárnyalás, lebeg a szürke fokok fölött, csak olykor-olykor érintve őket lábával, nem törődött vele mennyit haladhatott, a rohanás beszippantotta egész tudatát, egész lényét, úgy rohant, és egyszer csak arccal fölfelé találta magát a levegőben, aztán a fenekére zuhant. A lépcső ugyanis megint visszaért vele, s annak tetején a fémpadló besiklott talpa alá, amellyel újabb elrugaskodásra készült. A fölerő utasok elmentek mellette, voltak, akik röhögtek rajta, mások csak visszafogottan mosolyogtak, vagy úgy csináltak, mintha nem vennék észre. Fölkecmergett, és lenézett két mozgólépcső közt. Mi lenne, ha ott csúszna le? Úgy látszott, menthetetlenül a halálba csúszna. Gondolt egyet, s megnyomta az egyik nagy, piros vészjelző gombot a gumikorlát mellett, remélve, hogy kaspaskodnak, akik most a mozgólépcsőn állnak, s nem esnek el, amikor az hirtelen lefékez. Nem fékezett le. Semmi nem történt. Megnyomta még párszor. Hiába. Otthagyta a mozgólépcsőket, sorra végigment az aluljáró kijáratain, mindegyiken fölszaladt, hogy szétnézzen újból, balról jobbra haladt, hogy egyet se hagyjon ki.

Fölerve megint csak ugyanaz a látvány fogadta mindenütt. Ürülék véggestelen-végig a földön, amíg fönt okádtá fényét a kopár égen ülő, ostoba nap. Körbeért. Most egyik kijárattól futott a másikig keresztbe-kasul, összevissza, ötletszerűen válogatva közülük, ötször-hatszor is végiglépcsőzve egyiknél-másiknál, s mindig ugyanazt látta a lépcsők tetején. Ugyanabba az egynemű világba vezetett valamennyi, vagy meglehet, egymástól teljesen elkülönült világokba – hiszen a felszínen sose látta, hol a többi kijárat –, ám tők egyforma világokba, amelyekben ugyanúgy nem lebegett még egy szál

kósza felhő sem az égen, ahol ugyanolyan napkorong égett, s amelyekben a földet ugyanolyan viszolyogtató mocsok fedte be, s abban az emberek ugyanúgy gázoltak, mintha volna is hová menniük, mintha volna másra reményük, mint hogy végül aztán elessenek, s elfeküdve még a hajukat is összenekjék fekáliával, amiképp már el is csúsztak páran, akikről ők láthatóan igyekeztek nem tudomást venni.

78 Annyit szaladgált már lépcsőtől lépcsőig, kerülgetve a többi embert, mint mozgó akadályokat, meg a vastag fekete oszlopokat, hogy szörnyen kifáradt, lábai majd' összecsuclottak alatta. Most jött le épp az egyik lépcsőről, de már a korlátba kapaszkodva. Leérve néhány lépés után leült a kőre szemben a metrókijáratnál. Nekidőlt a falnak. Nézte az embereket, amint fölérnek a mozgólépcsőn, mennek előre, előbb tömöttebb, majd szellősebb rajokban, hogy a különböző kijáratok felé tartva váljanak el egymástól, és vesszenek ki az előtte álló képből. Újra meg újra ez ismétlődött – már nem is tudta, hanyadszor, amióta itt gubbaszt –, olykor többen, máskor kevesebben érkeztek, magukkal hordozva ruhájuk, arcuk, alkatuk egyszeriségének esetlegességét, nézte ezt a lüktetést, ezt az áramlást, mint egy folyó fodrait, mint a lángok lobogását, ült és nézte.

